

National skovrejsningsordning: Uddybende beskrivelse af Dansk Skovforenings ”Tilskuds-trappemodel” og ”Effektiv implementering”

Som opfølgning på ’Anbefalinger til skovrejsning i regi af Grøn Skattereform’ uddyber dette notat, hvordan fokus på multifunktionalitet kan fremmes gennem en trinvis finansieringsmodel, samt hvordan implementeringen kan gøres smidig og effektiv.

Trinvis støttesats bør understøtte multifunktionalitet

Grøn skattereform vurderer, at der frem til 2045 er et teknisk potentiale for skovrejsning på 250.000 ha ved indførelse af en CO₂-afgift på landbruget og en øgning af tilskudssatsen til skovrejsning til 92.000 kr. pr. ha. Det giver samlede omkostninger for 250.000 ha skovrejsning på 20 mia. kr. fra 2025-2045. De samlede beregninger for kompensation til skovrejsning holdt op imod landbrugsdrift ses i tabel 1.

Skovrejsning bliver dermed et interessant virkemiddel i regi af en CO₂-afgift på landbruget, da skovrejsning bidrager til to hovedformål – CO₂-reduktion og kvælstofreduktion. Det er disse to effekter, som tilskuddet implicit betaler for.

	Værdi af landbrugsdrift	Værdi af skovrejsning
Dyrkningsværdi/hugstværdi	25.413	30.537
Etableringsomkostninger	0	-61.790
Grundbetaling (12 år for skov)	29.000	12.092
Jagt og herlighedsværdi	20.904	20.904
Optionsværdi	6.456	0
Samlet	81.773	1.743
Nødvendigt støttebehov		80.030
Nødvendigt støttebehov, inkl. 12 års hektarstøtte		92.122

Tabel 1. Svarer-rapportens beregning af værdi af landbrugsdrift sammenholdt med værdi af skovrejsning – kilde: [Modelforudsætninger bag ekspertgruppens beregninger \(dreamgruppen.dk\)](#)

Med dette forhøjede støtteniveau kan jordværdien opretholdes og skovrejsning bliver dermed et reelt alternativ på marginaljorden. Den eksisterende skovrejsningsordning under CAP-strategien dækker ikke lodsejerens indkomstab/tab af jordværdi. Der betyder, at skovrejsning ikke dækker landbrugerens samlede omkostninger ved at omlægge til skovdrift, samtidig med at arealanvendelsen med pålæggelse af fredsskovspligt bindes varigt til skovdrift. Det har betydet, at den eksisterende ordning primært har været anvendt på mindre arealer (under 5 ha), hvor særligt jordværditabet er mindre betydende.

Private skovrejsningsprojekter har således overvejende været under 5 ha, og projekternes udformning er ofte styret af tilskuddets størrelse. I Danmark er tilskuddet til skovrejsning med løvtræ dobbelt så højt som til nåletræsskovrejsningen. Det har medvirket til, at der i alt overvejende har været plantet løvtræer – også på sandede jorde, hvor nåletræer ville have givet en bedre tilvækst (og dermed også et højere CO₂-optag). Erfaringerne viser derfor, at tilskud til skovrejsning virker, og at incitamentsstrukturen er styrende for landmandens valg.

Dansk Skovforening mener derfor, at der er potentiale for at øge skovrejsningens samfundsnytte ved at lave en skovrejsningsordning, der fremmer store skovrejsningsprojekter (50 ha eller mere), og ved at skabe incitamenter til at samtænke skovrejsning med en række arealsynergier/økosystemtjenester, fx:

- Prioritering af optimal CO₂-binding ved lokalitetsbaseret skovrejsning (sidestilling af løv og nål)
- Beskyttelse af grundvand/drikkevand (prioritering i indvindnings-oplande)
- Beskyttelse af indre farvande mod kvælstofudledning
- Prioritering af skovrejsnings rekreative potentiale (afstand til byer)
- Prioritering af skovrejsning, der knytter eksisterende skove og naturarealer bedre sammen (Grønt Danmarkskort)
- Inkorporering af klimatilpasning (vandlagring)

Dette kan gøres ved, at der gives en øget betaling, alt afhængig af hvilke økosystemtjenester det konkrete skovrejsningsprojekt opfylder, således at tilskudssatsen til en national skovrejsningsordning vil bestå af tre hovedkomponenter:

Jordværditabskompensation + Omkostning til plantning + Betaling for økosystemtjenester = Samlet tilskud

En skovrejsningsmodel, hvor der gives tillægsbetaling for samfundsnytte (økosystemtjenester), kan udvide jordpuljen til skovrejsning fra at omfatte marginale jorde til at omfatte alle jorde, der kan skabe samfundsnyttige synergier – og samtidig give ordningen det økonomiske løft, der får jordejere til at tage springet og blive skovejer i stor skala.

Skovrejsning er et samfundsøkonomisk billigt virkemiddel ¹, og skyggeprisen pr. ton CO₂ er betragteligt mindre end alle andre alternativer. Særligt når de samfundsmæssige værdier af økosystemtjenester værdisættes (ikke markedsomsatte goder) er det økonomisk set "gratis" at fjerne CO₂ fra atmosfæren. Med dette in mente er der fortsat gode argumenter for, at tilskuddet størrelse kan hæves.

Det kan overvejes om dele af økosystemsbetalingen kan finansieres af private/offentlige partnerskaber, fx om forsyningsselskaber vil betale for økosystemtjenesten "beskyttelse af grundvand/drikkevand".

Beslutning på et oplyst grundlag

Dansk Skovforening vurderer i den forbindelse, at der er behov for modelberegninger af konsekvenser ved skovrejsning for forskellige typer ejendomme, så landbrugeren kan se, hvordan økonomien og den skattemæssige behandling vil se ud med forskellige skovrejsningsscenarier i forhold til fortsat

¹ https://www.danskskovforening.dk/wp-content/uploads/2023/10/Afrapportering_Skovrejsning-og-CO2-skyggepriser_new-layout.pdf

landbrugsmæssig drift. Modelberegningerne vil samtidig kunne illustrere, hvor der kunne være behov for tilpasning af skatteregler og andre rammevilkår for at fremme motivationen hos lodsejerne.

Modelberegning bør blandt andet illustrere betydningen af:

- Ejendomsbeskatning (efter ejendomsvurderingsloven fastholdes en høj grundværdi til trods for konvertering) – herunder betydning af en eventuel omkategorisering.
- Forventning til fremtidig indtægt (der går lang tid fra tilplantning, til de første indtægter kommer på arealerne (10-15år))
- Beskatning af tilskuddet, særligt set i forhold til, at udgifter til skovrejsning ikke kan straksfradrages (mulighed for fuldt skattemæssigt fradrag i anlægsåret vil have stor betydning for skovejernes driftsøkonomi uden at give et tabt skatteprovenu)
- Konsekvenser af jordens værdiforringelse som følge af konvertering i forhold til evt. krav om gældsindfrielse fra realkreditinstitutioner.
- Betydning ved brug af virksomhedsordningen

Faciliteret implementering

Hvis et mål om store skovrejsninger skal kunne realiseres, er der samtidig behov for at overveje en øget facilitering af skovrejsning. Ved udtagningen af lavbundslande har det vist sig, at facilitering af udtagningen via. multifunktionel jordfordeling, har fået store arealer i spil.

En lignende facilitering, der kan koordinere, forhandle, indfri ønsker og løse udfordringer i en national skovrejsningsordning, vurderes derfor at kunne have betydende effekt på hastigheden og omfanget af skovrejsning. Initiativet til en multifunktionel jordfordeling med henblik på skovrejsning kan fx komme fra lodsejere, miljøstyrelse, kommuner og forsyningsselskaber.

Dansk Skovforening foreslår derfor, at der oprettes en afdeling for jordfordeling under den nationale skovrejsningsordning, hvormed det tænkes som en central strategisk del af at indfri målet om 250.000 ha skovrejsningen inden 2045.

Ved en multifunktionel jordfordeling kan kommune og lokale foreninger komme med idéer, der kan komme lokalsamfundet til gode og udvikle landdistrikterne. Samtidigt får lodsejeren(e) hjælp til processen med at tage (de rigtige) jorde ud af drift.

Hastigheds- og planlægningsbonus - Call to action

Skovrejsningens klimaeffekt indtræffer over tid, og det er derfor den skovrejsning, som finder sted inden for de næste 10 år, der for alvor kommer til at bidrage til klimamålene i 2045 og 2050. Med dette in mente opfordrer Dansk Skovforening til, at der i en national skovrejsningsordning skal være et særligt element, som giver bonus for at rejse skov og/eller planlagt skovrejsning inden for de næste 10 år. Et øget incitament til at rejse skov nu (og de næste 10 år) kan være med til for alvor at sætte skub i en ny national skovrejsningsordning.

Samtidig med en optimal klimaeffekt i de vigtige punkttår vil en ordning med en hastigheds- og planlægningsbonus medføre, at det i højere grad bliver muligt for skovrejsningskonsulenter og planteskoler at planlægge projekter og planteproduktion og dermed optimere den samlede skovrejsning over den kommende 10-årige periode.